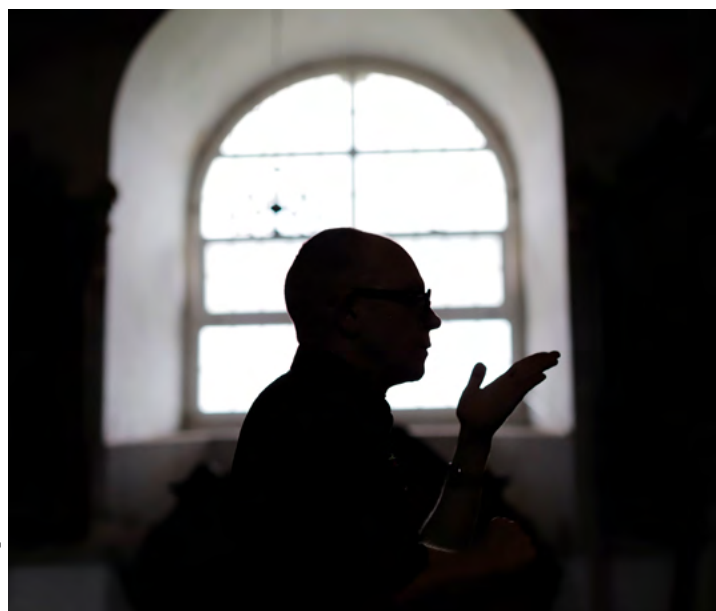

17 | 2021

Strefa Ruchu

6	Anse, romanse, mezalianse	Mariusz Gradowski
10	Między dźwiękami	Jacek Hawryluk
13	Heretyczka w świątyni sztuki	Karolina Dąbek

Jan Tomasz Adamus, XXII Bach Festival w Świdnicy,
fot. Filip Adamus

Relacje

14	Salzburski przegląd damskich obcasów	Jacek Marczyński
16	Panie z Zielonego Wzgórza	Jolanta Łada-Zielke
18	Jak przejąć kontrolę nad festiwalem, nie wychodząc z domu	Monika Żyła
20	Natura i kultura	Małgorzata Kęsicka
21	Zakopiańskie prawykonania	Magdalena Stochniol
21	Dopóki płoną świece	Dominika Micał
22	Świdnica przemieniona	Mateusz Ciupka
24	Indywidualizm konsekwentnie temperowany	Dariusz Marcinişzyn
25	Uczestnicy warsztatów krytyki muzycznej NIFC o eliminacjach	
26	Festiwal z wycieczkami	Krzysztof Stefański

Wydawnictwa

28	Nokturny – w poszukiwaniu prostoty?	Marcin Majchrowski
30	Uznanie po czasie	Mateusz Borkowski
30	Wrocławski Zielerński	Witold Paprocki
31	Muzyka jak morze	Dominika Micał
31	Fidelio doświadczony przez COVID	Jacek Marczyński
32	Między ciszą a ciszą	Filip Lech
32	Alicja w krainie Wed	Przemek Psikuta
32	Guantánamo Social Club	Magdalena Tejchma
33	Eksperymenty ze Studiem	Wioleta Żochowska
34	Oblicza muzyki ulicy	Ewelina Grygier
35	Samodzielność muzyka za pieniądze rodziców	Ania Karpowicz

Rozmowa

36	Ildar Abdrazakow: Fajnie jest pobyć czasem tym złym	Ewa Palińska

Swoboda Ruchu

42	Havergal Brian. Ambicje i kompleksy	Oskar Łapeta
44	„Komponował, kiedy chciał”. O Josquinie na pięćsetlecie	Paweł Gancarczyk
46	Dyrygent – ryzykowna robota	Mateusz Ciupka

4	Crossem przez świat	Daniel Cichy
5	Aktualności	
48	Wszyscy wielcy kompozytorzy nie żyją	Andrzej Babecki
48	Rozrywka vs Polonia	Katarzyna Ryzel
49	Wydarzenia muzyczne	poleca redakcja
50	Fortepian pani Dychy	Wiktor Bręgy. Historia artysty

Od redakcji

CROSSEM PRZEZ ŚWIAT

Daniel Cichy

Pamiętam to pełne napięcia oczekiwanie, namiętne komentarze i ze znanostwem wyrażane opinie. Oto trzy największe głosy operowe świata, o których wcześniej w Polsce słyszała garstka melomanów, wystąpiły w zjawiskowo wyglądających w obrazku Termach Karakalli w Rzymie. Elegancy panowie, we frakach i z pomadą na włosach, gromadzili przed telewizorami miliony odbiorców, którym serwowali miks włoskich arii, musicalowych przebojów i muzycznych gagów, przednio się zresztą przy tym bawiąc. Były momenty wzruszające i naszpikowane wokalną akrobatyką, fragmenty dramatyczne, ale i skrzące się dowcipem, rzewne unisona i tenorowe współzawodnictwo, kto dłużej i kto szybciej – wszystko starannie wyreżyserowane, dramaturgicznie przemyślane, artystycznie dobrane tak, aby zaspokoić ambicje globalnego konsumenta kultury.

Plácido Domingo, José Carreras i Luciano Pavarotti, sprawcy i bohaterowie tego popkulturowego spektaklu, wyczuli czas i błyskawicznie zmieniające się socjokulturowe rytuały. Świetnie dopasowali się do kształtującej się na nowo estetycznej wrażliwości odbiorcy, poszukali go tam, gdzie najchętniej spędza czas – na szlaku ikonicznych turystycznych atrakcji (wieża Eiffla) i podczas sportowych igrzysk (mistrzostwa świata w piłce nożnej w Rzymie i Los Angeles). Wykorzystali przy tym na niespotykaną wcześniej w organizacji koncertów muzyki klasycznej skalę medium telewizyjne, kasety magnetofonowe i krążki CD, spektakularnie rozszerzając zasięg tego społecznego eksperymentu i – co również istotne – windując marketingową wartość przedsięwzięcia, która satysfakcjonująco przekuła się w komercyjny sukces artystów i producentów.

Czy jednak poza udowodnieniem (a właściwie przypomnieniem), że muzyka uznawana współcześnie za tę nieco wyższych lotów od lat sprawdza się również w masowej percepcji, udało się zwiększyć zainteresowanie odbiorców tą twórczością? Czy dzięki śpiewanym w tercecie i dyrygowanym przez Zubina Mehtę ariami z *Turandot* i *Toski* Pucciniego, zwiększyła się podaż organizowanych już w tradycyjnych przestrzeniach koncertów i przedstawień operowych? Czy miliony zachwyconych *O sole mio* zaczęły szperać w płytotekach, aby odnaleźć emblematyczne dla wielu melomanów operowe arcydzieła w interpretacji Pavarottiego? Słowem, czy ponad 30 koncertów Trzech Tenorów, dziś już symbolu classical crossover, stało się katalizatorem zainteresowania muzyką nieco bardziej wyrafinowaną?

To tylko niektóre z pytań, które zadajemy sobie tego roku w ostatnim wakacyjnym numerze #. Analizujemy zjawisko crossover w szerszym kontekście, pokazujemy jego różne oblicza i realizacje na rozmaitych poziomach, nie tylko artystycznym. Mariusz Gradowski sięga do źródeł tego terminu w muzyce rozrywkowej, przypomina najważniejsze przykłady przekraczania granic gatunkowych, ale i kreśli perspektywę socjologiczną. Dopełnia ten wywód Jacek Hawryluk, krytyk muzyczny o wyjątkowo szerokich zainteresowaniach, który proponuje inspirujący subiektywny przegląd najważniejszych i najciekawszych, jego zdaniem, muzycznych zdarzeń z pogranicza gatunków, estetyk, dźwiękowych światów. I wreszcie kierujemy wzrok na rodzime filharmoniczne podwórko. W rozmowach z Karoliną Dąbek dyrektorzy instytucji muzycznych, z jednej strony, próbują tłumaczyć konieczność wprowadzania lżejszego repertuaru do kalendarium wydarzeń, z drugiej – zastanawiają się, czy ma to odzwierciedlenie w późniejszych wynikach sprzedaży biletów na bardziej wymagające koncerty.

Co zatem mamy począć z crossoverem? Można powiedzieć, że to trochę jak z flirtem – dodaje pikanterii, wprowadza dynamikę do relacji, ale jego konsekwencje nie zawsze są zgodne z oczekiwaniami. Czy jednak nie warto czasem zaryzykować?

Cytat numeru:

**Przekraczanie GRANIC,
łączenie stylów, szukanie
nowych przestrzeni to dawna kolej
rzeczy i WAŻNY PROCES rozwoju
zachodniej muzyki**

--Mariusz Gradowski

ruch
muzyczny

#17 2021 rok LXV

Dwutygodnik poświęcony muzyce poważnej
i życiu muzycznemu założony w 1945 roku

Redaktor naczelny
Daniel Cichy

Redaktor prowadzący
Daniel Cichy

Sekretarz redakcji
Maciej Kucharski
maciej_kucharski@pwm.com.pl

Festiwale, koncerty
Krzysztof Stefański
krzysztof_stefanski@pwm.com.pl

Muzyka dawna
Karolina Kolinek-Siechowicz
karolina_kolinek-siechowicz@pwm.com.pl

Dominika Micał
dominika_mical@pwm.com.pl

Muzyka współczesna, książki, płyty
Adam Suprynowicz
adam_suprynowicz@pwm.com.pl

Michał Mendyk
michal_mendyk@pwm.com.pl

Teatr muzyczny
Jacek Marczyński

Redaktorzy seniorzy
Józef Kański, Olgierd Pisarenko

Sekretariat
Katarzyna Dubiel
redakcja@ruchmuzyczny.pl

Dyrektor artystyczny
projekt graficzny
Marek Knap
marek.knap@asp.waw.pl

Studio graficzne
Natalia Cyrankiewicz, Andrzej Swat (prepress)

Redakcja i korekta
Maria Konopka-Wichrowska

Internet
Mateusz Ciupka
mateusz_ciupka@pwm.com.pl

Wydawca
Polskie Wydawnictwo Muzyczne
al. Krasińskiego 11a, 31-111 Kraków
Oddział w Warszawie
ul. Fredry 8, 00-097 Warszawa
pwm@pwm.com.pl

Druk
Drukarnia Akapit sp. z o.o., Lublin
Nakład: 1200 egz.

Czasopismo patronackie wydawane na zlecenie
Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych,
a w tekstach przyjętych do publikacji zastrzega sobie prawo dokonywania
skróć, poprawek stylistycznych, zmian tytułów i śródtytułów.
Za treść reklam redakcja nie odpowiada.

Redakcja czynna od godz. 10.00 do 15.00

Adres
ul. Fredry 8, 00-097 Warszawa
tel.: +48 885 860 332
email: redakcja@ruchmuzyczny.pl
www.ruchmuzyczny.pl
■ ruchmuzyczny
■ ruchmuzyczny
■ Ruch Muzyczny

Kontakt telefoniczny w sprawie prenumeraty:
12 422 70 44 wew. 183 lub 885 860 336 (Jakub Stankiewicz),
mail: prenumerata@pwm.com.pl

„Ruch Muzyczny” jest dostępny dla niewidomych
informacje na www.defacto.org.pl